

Kristen Höks saga /

Lundholm, Hanna,

81 A Br.

LUNDHOLM, H.

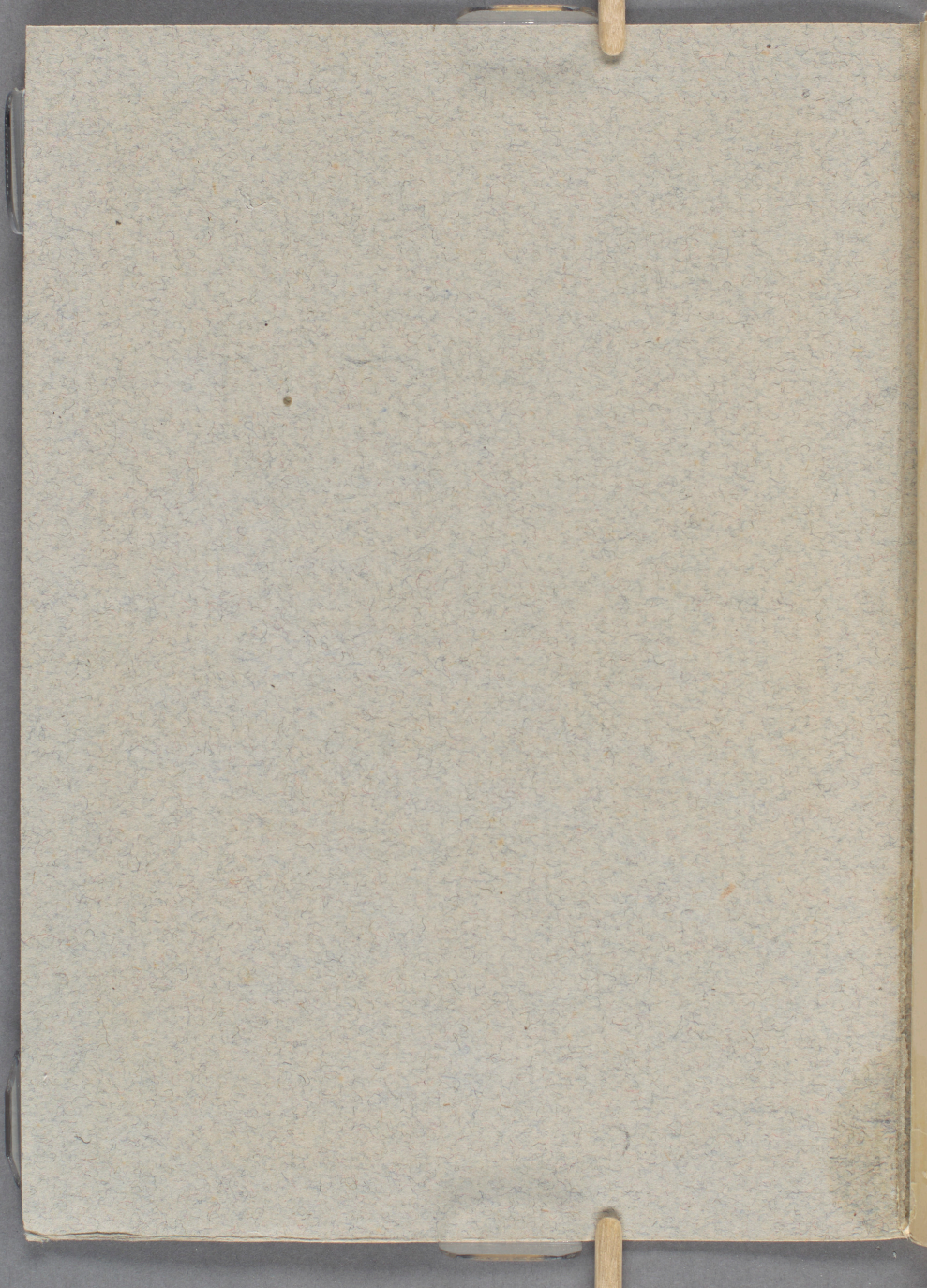
Kitt. Ln.

(22)

0

Sthlm

1903

Vitt. Sv.

(B2)

Kristen Höks Saga

af

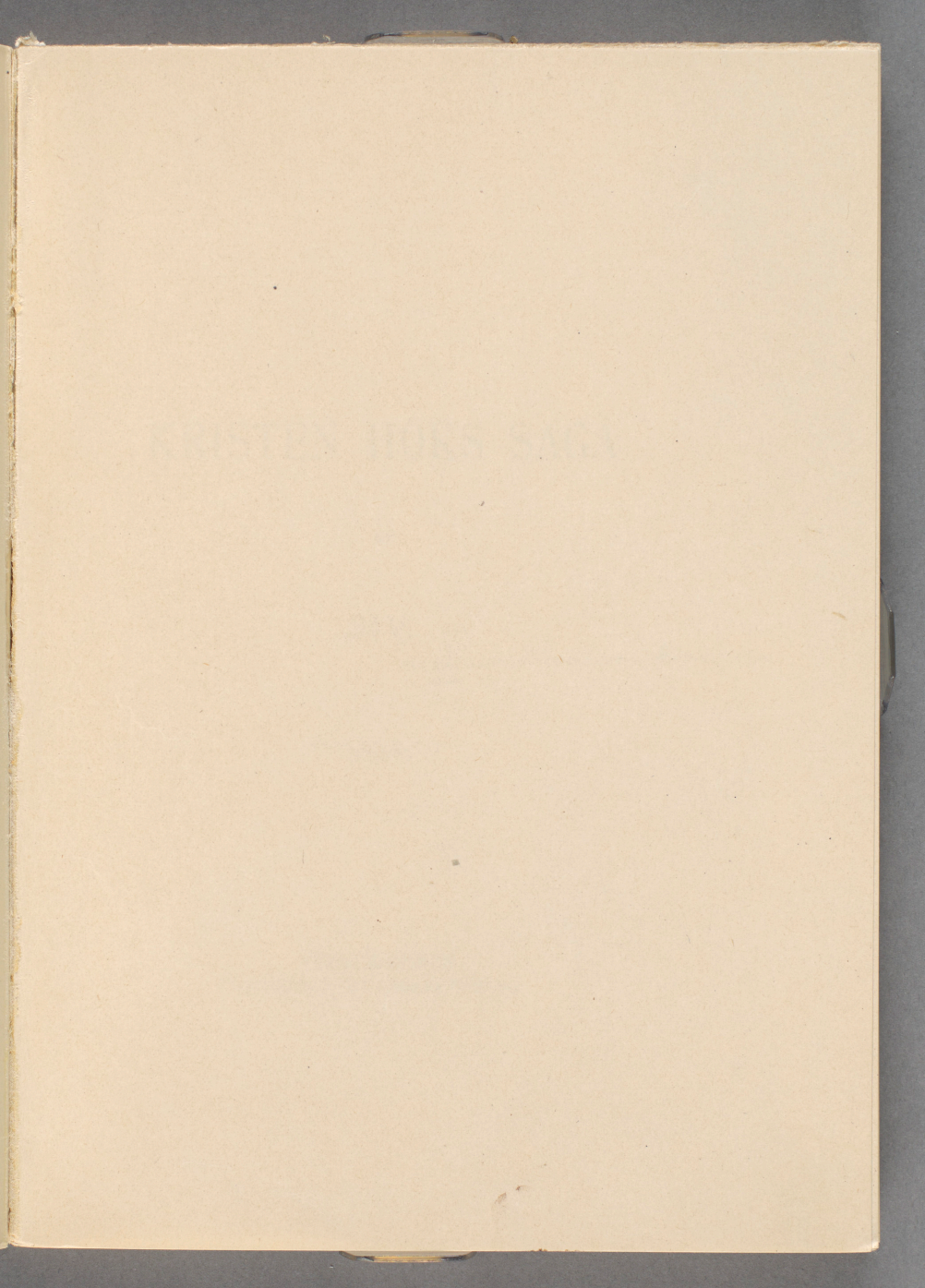
Siv.

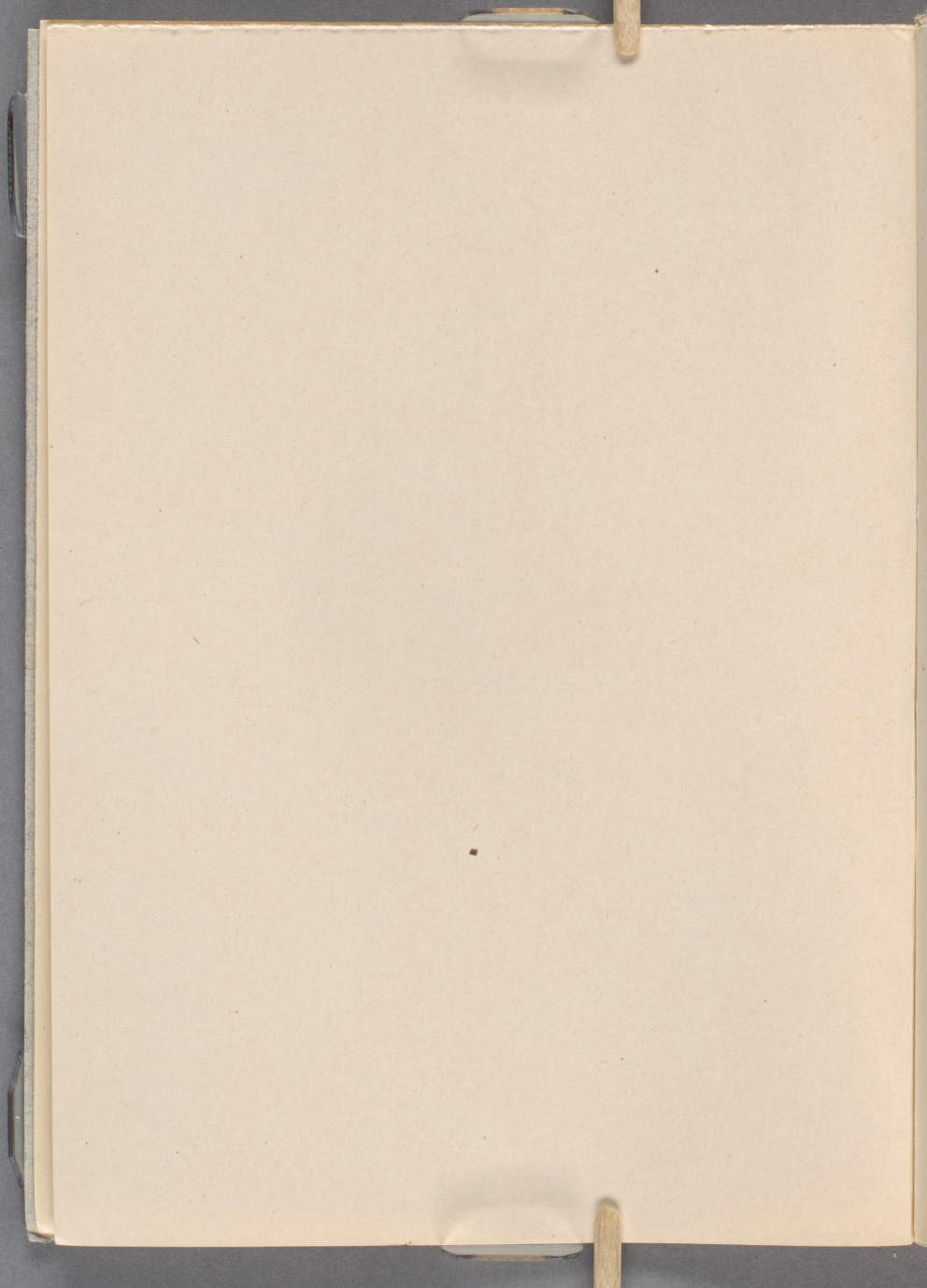

1903

Handwritten text, possibly a name or title, written in blue ink at the top of the page.

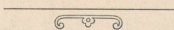

KRISTEN HÖKS SAGA

AF

SIV.

Lundholm, Hanna

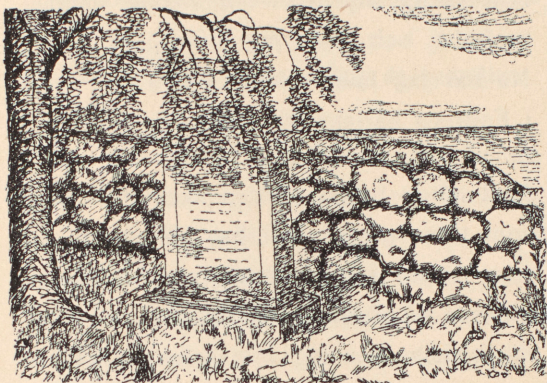

STOCKHOLM
AKTIEBOLAGET VARIAS FÖRLAG.

STOCKHOLM
A.-B. VARIAS BOKTRYCKERI, 1903.

Kristen Höks saga.

»Här hvilar till uppståndelsens morgon
den jordiska delen af i lifstiden
Kristen Gudmundson Hök,
född 1724, död 1792.

På stormars haf bland skär och klippor
jag länge seglat, funnit land.

Mitt skepp, styrdt af Allmaktens hand,
är frälst, och faran jag undslipper.
Nu har jag hunnit säker hamn
i Fadrens kärleksrika famn.» *

Med möda tolkas så den skrift till slut,
som tiden nästan helt har plånat ut,
som ristad står å vittrad minnesvård
därinne på förvildad kyrkogård,
där tistelkronan sig mot solen sträcker
och yppigt starrgräs mången kulle täcker.

När stormen öfver land och vatten går,
sitt stänk upp öfver muren brottsjön slår.
Åt mången okänd gäst, som blek och
stum
till stranden kom, här reddes hvilorum

* Afskrift från en gammal grafsten.

långt från det hem, där fåfångt knäppas
händer
till bön för den, som aldrig återvänder.

Hvem var väl han, som hunnit säker hamn,
som efter stormig färd i jordens famn
nu hvilar ut i grift, förvisso glömd,
af askens täta grenar nästan gömd
invid förfallen kyrkgårdsmur, hvars skrefvor
af hagtorn skylas och af murgrönsrefvor?

I stenen ristats enligt gammal sed
ett strålkrönt öga — emot vandrarn ned
det skådar för att minna om den makt,
som håller öfver mänskogärning vakt —
den makt, som mänskan skyddar eller
tvingar,
om än hon flyr med morgonrodnans vingar.

En barnaskara, glömsk af sorg och död,
med kinder färgade af hälsans glöd,
på nakna fötter muntert svärmar kring
och ordnar sig till lek och dans i ring.
Till strandens kyrkogård från fjärden leta
sig friska fläktar väg i dagar heta,

och öfver stigen ifrån klippans stup
en skugga faller, svalkande och djup. —
Där höres ljuda barnens friska skratt,
när mellan grafvarna de tumla gladt;
ibland de döda inom gallergrinden
de fria känna sig som sommarvinden.

Om någon frågar, ge de godt besked
om honom, som vid muren myllats ned.
I skymningsstunden alla ha de hört,
hur rikt på skiften var det lif, han fört;

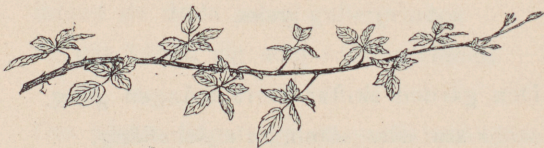
ett sekel flytt, och mer, sen här han
gömdes,
men än af bygdens folk han icke glömdes.

Och vid den gård han ägt i forna dar,
där ännu alltid något sällsamt var;
där vanns ej trefnad — ingen visste hur,
men ofärd ständigt tycktes stå på lur
däruppe för att ifrån ägarn rycka,
när minst han det så väntat, fred och
lycka.

Den gården skiftat herre mången gång,
sen i sin sista sömn, re'n sekellång,
han slumrat in, som hvilar nu i grift
af stenhäll täckt med svårtydd minnes-
skrift.

I bygd, som honom skördas såg af döden,
förtäljer sägnen ännu om hans öden.

Och till hans lefnadssaga hvar och en
har lyssnat någon gång vid brasans sken,
som blott man plägar lyssna, när man ser
på härden bränder långsamt falna ner,
när bleka skuggor tätt invid ens sida
igenom skymningstöcknet tyckas glida.

Ut i Kattegatts mörkblåa bölja
en af draksläktets jättar sam
för att stormen på vägen följa,
men, när slätten han lämnat, där fram
nyss han härjande drog, där han härskat
 allen,
blef den väldige fångslad — förvandlad i
 sten.

Så blef bergsudden till, och dess sida
efter årtusen täcktes af ljung

och af skog. Ifrån slätten den vida
kom en vårdag en fiskare ung
för att bygga sin hydda vid klippbran-
tens fot,
för att rundt om i fjärden sänka sin not.

Och den förste snart följdes af andra,
hvilka där funno bärgning. — En dag
tog sig för en af dessa att vandra
upp för höjden; där såg med behag
öfver slättbygdens vidder han ut, och sitt
tjäll
slog han upp samt bröt sten ifrån morgon
till kväll.

Och den släkt ofvan klippbranten bodde,
växte där sig mäktig och stark,
men i bygden mången dock trodde,

att förtrollad var »Hökarnas» mark,
ty till hafs, dit ej jätten bland drakar
hann,
deras längtan dem drog både yngling och
man.

Uppför branten sig slingrade vägen
emot uddens buktiga kam.
Vid en dæld deras gård var belägen —
den bland ljungbackar skymtade fram.
När mot kvällen i väster solskifvan stod,
lyste korsvirkets bjälkar röda som blod.

Genom salsfönstren solstrålar blänkte
på den tafla från främmande land,
som en gång åt sin käreasta skänkte
en af släkten — med kikarn i hand

inom guldlister breda han stod — det
var han,
som med manskap och skepp se'n på
hafvet försvann.

Samma strålar ock täcktes förgylla
mången konstfärdigt gjord raritet,
som var uppställd på hörnskåp och hylla
såsom minne från trakter, där het
brinner solen å himmel så klar som kri-
stall,
och där djupet ger pärlor samt blekröd
korall.

Kristen Hök var af släkten den siste.
Han lät åkrarna hvila i ro —
Hvarför skörde och så, när man visste
att på hafvet var bäst sätta bo?

Ej han skådade kärare syn än den dans,
som af böljorna tråddes vid klippornas
krans.

Han var hurtig och oförvägen,
och bekant var det vida, att han
var för djärfva seglatser benägen —
uti faran tjusning han fann,
och i storm, så det sades, stod Kristen
föرنöjd
som om skonerten låge i trygghet förtöjd.

Han förstod vara glad med de glade
och var själen i glammande lag;
han på gillen och gästabud hade
alltid lust att sig svinga ett slag —
att se djupt in i ögon, som skeno af fröjd,
när i polskan han lyfte till hisnande höjd.

Ej han aktade mödor och faror
på den våg, som åt mången redt graf,
men för själaförgörarens snaror —
de ju lura på land och på haf —
hade Kristen, som alla, nödig respekt,
fastän hufvudet reste sig trotsigt och käckt.

Huru tydligt han mindes den natten —
det var stiltje, han ensam höll vakt,
men försjönk uti drömmar vid ratten —
när hans öga med sugande makt
emot månstrimman drogs — genom glim-
mande våg
utur djupet en skepnad stiga han såg.

Det var hon — det var böljornas drott-
ning,
och i ådrorna brände hans blod.

Att med frestelsen taga en brottning
ägde knappt han besinning och mod.
Det var hafsfrun — till välkomst hon
sträckte sin hand —
den var hvit som magnolian från Söder-
hafsland.

Hennes hårsvall kring finrundad midja
uti fuktiga slingor sig snott,
hon var smidig som pilkronans vidja,
och en stråle af polstjärnan bott
uti ögat — som denna i midvinternatt
hade blänkt hennes blick, där hon häl-
sande satt.

Och hon började sjunga så sakta,
hon så lockande log, att till slut
han på kursen ej mer kunde akta

och var nära att djärft springa ut;
men han bad till Vårherre, och så denna
gång
var han frälsad. — Nog mindes han hafs-
fruns sång.

»I djupet ned
nu följ mig, du ungersven djärfva!
Kom med, kom med
att hvarje dess härlighet ärfva!

Mig handen gif
så sjunka vi sida vid sida!
Min konung blif
därnere i hafsriket vida!

En härskarstol
dig reses i land, hvarest skälfer

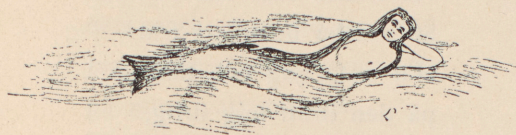
en blekgrön sol
i böljan, som rastlöst sig hvälfver.

I hafvets borg,
dit människoröst icke hinner,
 hvar jordisk sorg
likt drömsyn för dagsljus försvinner.

I djupets sal
ej lidelser tärande brinna —
 så trygg och sval
en hvilostad där skall du finna.

Förstår ej du,
att böljornas sång spår dig lycka —
 att krona nu
dig bjuds, som ej tinning kan trycka?

Följ med, följ med!
Bland vågor, som vika, vi glida
till ängder ned,
där freden och tystnaden bida.»

Där randades en dag,
när Kristen ej som förr
var glad i vänners lag —
förbi han gick hvar dörr
och satt i hemmet sluten
och tankfull; hustruns hand
blef sakta undanskjuten,
när hon den bjöd ibland.

Hon talade ändå
med stämma sällsamt blid:

»Hvi skall min vän försmå
att smaka hemmets frid?
Här sitter jag och tänker
på den ifrån mig drog,
när sommarnatten skänker
den ro, som dagen tog.

Jag tänker: Om min vän,
som bor uti min håg,
just nu kom hem igen —
om nu jag honom såg,
där vägens gråa strimma
är böjd kring kullens fot,
i denna samma timma
helt visst han gjorde bot.

Och lofvade att bli
för denna gård ett stöd;

nu frodas ogräs i
den mark, som vill ge bröd.
Jag tycker honom svara
på mina välkomstord:
Här är mig godt att vara
på fri och egen jord!»

Det skalf i hennes röst,
och tår ur ögat rann,
dock ord, som bringa tröst,
ej denna gång han fann.
Det blott vid läppen ryckte —
af vrede ej det var,
ty hennes hand nu tryckte
han ömt, men gaf ej svar.

När Mars led emot slut
sin skonert han till färd

likväl sågs rusta ut
och for, af längtan tård,
till fjärran haf och länder,
men hjärtat minde där
om gården, fjärdens stränder
och den han hade kär.

Och stundom hände det
i mörka ögonblick,
att han med raska fjät
från ensamheten gick
att bågarn flitigt tömma
den hela långa natt,
att alla skrupler glömma
vid skämt och glada skratt.

I vänners lag han stod,
i ögats djup det brann;

en skål för mannamod
i botten tömde han,
och högljudt hördes prisa
han se'n en sjömans lott —
han därom kvad en visa,
ett stundens infall blott.

Vid bifallsstormens brus
han smålog segervisst.
När festens glädjorus
allt högre steg, till sist
därinne, så han tyckte,
låg luften tung och kvaf —
från tak och vägg, som tryckte,
i väg han sig begaf.

Nyss full af lefnadsmod
han kände lust, som låg

och brände i hans blod,
att plöja hafvets våg.
Därute stjärnor blänkte
och månen göt sitt sken —
på hemmet Kristen tänkte,
där fram han gick allen.

Från grubbleri han flytt,
men när han sig befann
i skonerten, på nytt
i ensamheten spann
hans tanke samma spånad,
och tråden däruti
till sist blef mjuk som trånad
och fin som drömmeri.

»Jag längtar — hvarthän? Ej jag tyda det kan,
ty ro för min längtan aldrig jag fann.

Jag längtar till skogsdungens skuggiga vrå,
till fjärden, där vågor komma och gå.

När skogen har klädt sig i sommardräkt
och trädkronor vaja för sunnanfläkt;

när snöhvitt af blom är hvart hagtorssnår,
och gärdet af vildrosor rodnande står,

då börjar jag nästan förvisso tro,
att skogen är bäst med dess trygga ro.

Och ljuft är att drömma i månesken
på ljungtufva, skuggad af furugren,

ty fram utur snåren tycker jag då
att sväfvande komma de huldror små.

Kring furan, den gamla, bilda de krans
och draga mig in uti hvirflande dans.

En kyss hon mig ger — hon, som fag-
rast är!

Då håller jag skogen så kär, så kär.

Men flyger jag fram öfver fjärdens våg,
när vinden tar tag i tackel och tåg,

då grips jag af lust efter äfventyr
och ut ifrån klippkransad hembygd jag
styr.

Med svällande segel och buktig mast
bär så det i väg i svindlande hast,

och fastän jag varsnar att fara är när,
mest håller då vågen, den fria, jag kär.

Och står jag en natt med roder i hand,
förunderligt drömmer jag då ibland.

På brygga, af månstrålar timrad, brådt
jag tycker mig vandra till djupets slott,

där hafsjungfrur små på sin drottning's bud
sig smycka till dans uti högtidskrud,

och fagrare finner jag dessa då
än snårens och skogsdjupets huldror små.

I ovisshet därför jämt jag går,
om mest efter skog eller haf jag trår.

Och aldrig jag vet, om jag längtar mest
till huldrors bal eller hafsfruns fest.»

När det mest var förbi med seglatser en
höst,
lät vid bergsudden stormen höra sin röst
såsom döfvande sus ifrån furornas grenar,
såsom rassel från strandmalens glidande
stenar.

Som en åska från brottsjön vid klippa
och häll
och från klyftans granitvägg som ekande
skräll,

som kvidande jämmer, ej lätt att be-
tvinga,
från rutornas ramar och gårdsdörrens
springa.

Öfver härden i hvirfvel röken slogs ned
af den stormil, som fram öfver takåsen
red —
som mot korsvirkets bjälkar sig pinande
tryckte
och i grindar och stängsel lyfte och
ryckte.

»Denna kväll», sade Kristen, »ej vänta
jag kan
till min gård ens en tiggande vandrings-
man,

därför stängom hvar dörr, sättom lås för
vår lada
att ej nordan må här vålla ofärd och
skada!

Låtom sedan oss samlas till bön! Her-
ren Krist
oss bevare för själaförgörarens list!
Må vår bönesuck irrande väsen förjaga,
som kring gården i skumrasket skria och
klaga!»

Denna kväll ofvan branten långsamt för-
rann.
Kristen Hök föll i drömmar, hans hustru
spann,
framför vedbrasans oroligt fladdrande lågor
drog hon finaste tråd utur linets tågor.

Och med tjänarna bad hon: »Herre stå bi
alla dem, hvilka ej sitta trygga som vi —
alla dem, som i natt öfver hafsdjupet
fara,
värdes du från all ofärd nådigt bevara!»

Mellan bristande skyar månen sitt ljus
för ett ögonblick göt öfver gårdsplan och
hus.

Då for Kristen med skräck utur vakna
drömmar
och en iskyla sköt genom blodets ström-
mar.

Ha de makter, han fruktade, öfvertag fått
eller gäckades han af en synvilla blott?

Såg ett väsen han nyss — en gestalt af
en kvinna —
som en skuggbild i månljuset komma och
svinna?

Var det hafsfrun? Hon lekte ju honom
i håg
se'n den natt, när han sett, hur på böljan
hon låg.
Steg ur djupet hon upp för att honom
befalla
till en färd genom vågor, som sjuda och
svalla?

Steg hon upp för att locka? — Så un-
derbar glans
i ett ögonpar aldrig bland människor fanns.

Skulle styrka han ha' att mot henne sig
värja
om hans sinnen hon aktade villa och
snärja?

Nyss han tyckte sig se hennes böljande hår,
som i fuktiga slingor till midjan når,
och den fågring, som dårar — som sak-
nar sin like
om där letades än i hvart land eller rike.

Och af brännande längtan sig häfde hans
bröst
att i stormnatten flykta — en klagande
röst
då en och hvar nådde — de lyssnade alla:
»Säg, höres på hjälp någon vandrare
kalla?»

»Hvem suckar därute — hvem klagar så
vildt?

En irrande själ, som sin salighet spillt?
Är kanske det stormen allenast, som ryter,
och lommen, som skriar, när bränningen
bryter?»

»Har själaförgöraren skickat att gäck
med människor drifva — att slå dem
med skräck
ett sändebud kanske, som kvider och
gråter,
men jublar, när någon förvill sig låter?»

Då reste sig Kristen — den synen han såg,
blott honom den gällde — i ögat låg
en bjudande makt och med kraft föllo orden
om gåtor, som aldrig bli tydda på jorden:

i bergssal och hafsdjup — som osälla irra
omkring på vår jord och oss mänskor
förvirra.»

»Nu lyssnom! Har nordan ej tröttnat till
slut,
och brottsjön — slår nu den ej lugnt
mot förut?»

Han tystnade. Hustrun, den blida, den
unga,
då hörde han hviska med bäfvande
tunga:

»När ängslan oss kväljer, o mäktige, se
i nåd till oss svaga! Vår välgång, vårt ve
ju stå i din hand — i stunder af fara
din ängel oss sänd att vår hjälpare
vara!»

Från Kristen en värmande blick henne
hann,

när stilla vid brasan ånyo hon spann.
Med varsamhet flitiga handen han smekte,
och ömt han med gyllene hårflätan lekte.

»Som flarnet att drifva för våg och vind
den lott jag mig valt — var manne jag
blind?»

Hvi glömde jag bort, huru dagarna svunnit
i fröjd, när jag kärestan min hade vunnit?»

»Nyss bistod den fromma min sviktande
själ

i striden, som gällde dess eviga väl. —
Ej torde hon lön för den hjälpen begära —
hur skulden bör gäldas må kärlek mig
lära!»

»Nu låtom oss hvila, ty midnatt bragt
ett omslag i vädret, och nordan sig lagt
till ro inom kort — emot morgongryning
det tungt blott skall sucka från domnande
dyning!»

Den maningen fröjdade mera än en,
som sömndrucken nickat vid brasans
sken,
och ostördt den natten slumra de fingo,
fast vindilar än öfver bygderna gingo.

»Stån upp», ljud därute ett väckande
rop,
när dager det vardt, från en människohop.
»Ett fartyg förlit — i gryningens timma
vi vrakspillror sett mellan klipporna sim-
ma.»

»Vårherre i stormen välsignat vår strand!
Af drunknade ingen än vräktes på land. —
Blott här, Kristen Hök, vi en skeppsbru-
ten finna,
här, tätt vid din gård — en ihjälfrusen
kvinna.»

»Du själf och ditt husfolk, I följen väl med
att främlingen forsla för branten ned?
I skjulet vid bryggan åt dem reddes båren,
som hafvet oss skickat de senaste åren.»

Sin ängslan, sin aning då Kristen förteg,
han följde blott männen med vacklande
steg.

Förstod han väl rätt, hvad de haft att
bebåda?

Hvad fördes han viljelös bort för att skåda?

Med blottade hufvud stego de fram,
där stilla hon låg bredvid furans stam —
där rimfrosten utan att tiden föröda
i bårskrud af silfver re'n bäddat den döda.

Med undran där spordes: »Hvart gick
hennes färd —
mot främmande kust eller egen härd?
Hvar finns hennes hemland i världen den
vida,
hvar äger hon hjärtan, som längta och
lida?»

»Var väl hon beredd, var hon villig att gå
för tanke och gärning till doms att stå?»
Hur föga vet mänskan om stunden och
dagen,
när timman, den sista, för henne är slagen!»

»Den skeppsbrutna bjuder jag gästa min
gård»,

så talade Kristen, »hon här njute vård
tills ned hon skall myllas! Må främlingen
äras —

må in genom vidöppna dörrar hon bäras!»

Med bitterhet log han: »Som gyckelspel
är lifvet på jorden — däri taga del
de makter, som fåvitska människor villa
att egen och andras välfärd förspilla.»

Förundrad då mången på Kristen såg:
»Hvad manne där under de orden läg?»
Och rykten sig spredo, dock ingenting
visste
man säkert — i stormen ju mången tar
miste.

Då höras ju jämmer och suckan tung
vid midnattstid både af gammal och ung.
Att ondskefull makt äger rätt att befalla,
när nordan är lös, det visste de alla.

Men Kristen förnam under sömnen hvar
natt,
hur främlingen tätt vid hans sida satt;
en isande hand på hans hjärta hon lade,
och tydligt han hört, hvad att säga hon
hade.

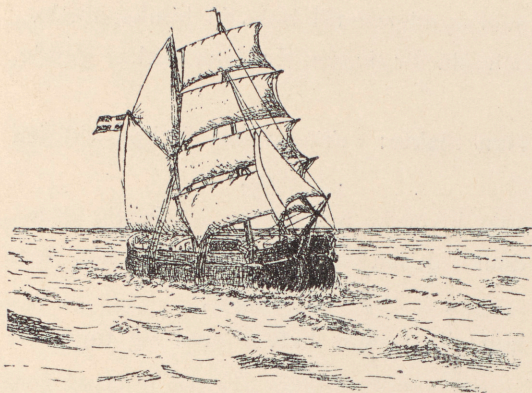
»Ve detta hus, dit på lodrätt stig
blinkande ljussken vägledde mig!
Stormnattens fador fyllt mig med bäfvan,
sargad var foten — maktlös af sträfvan.
Klippbranten uppför jag vaklat med nöd,

frälsad — jag ensam — ur bränning,
som sjöd.

Fåfångt, ack fåfångt, skälfvande, bruten
bad jag om skydd framför gårdsdörr
sluten!

Men, när i dödens dvala jag föll,
såg jag en syn — sitt intåg höll
hämmande ängeln att botpänning kräfva,
som kommer människohjärtan att bäfva.
Flammande gissel i handen han bär,
Herrens, den heliges, tjänare är
han lika väl som de fridsänglar ljusa,
hvilka i himlen med harpospel tjusa
saliga andar — vaktare är
han af det bud, som med stränghet lär
barnen, de skuldlösa, ej ens att skona,
gäller det fädrens synd att försona.»

»Ve den, som Herrans nitälskan väckte —
som bragte dom öfver ofödt släkte!
Vågen, som sände mig, rese sig vred
honom att draga i djupet ned!
»Tand gif för tand, öga för öga,
lif gif för lif», bjuder lagen, den höga.»

En liten tid ännu gick ensam kring
i bygden Kristen Hök — just ingenting
man tyckte honom djupare behjärta —
han liknöjd syntes så för fröjd som smärta.

Väl en och annan mente sig förstå,
hvad han i stillhet gick och tänkte på,

men synderna till boks ju himlen förde,
och därför ingen Kristens tankar störde.

Han tänkte: »Främst satt lyckan vid den
fest,
som lifvet åt mig redde — flyktig gäst
dock denna är, och när sin kos hon
drager,
hon alla festens håfvor med sig tager.»

»Re'n mången tänkt: jag hennes gunst
ju har —
den flyktiga hos mig nog dröjer kvar!
I nästa stund hon sig från honom vänder
och han förtviflad står med tomma händer.»

»Du stolta haf, åt mig, din trogne vän,
du ofärd bragt! Likväl till dig igen

jag vänder, ty häruppe jämt jag känner
den eld, som freden i min själ förbränner.»

»Min skuld du kräfva må — det står
dig fritt,
tills med hvarann' en gång vi blifvit kvitt!
I djupet släcke du förutan skoning
mitt lif, som nu jag bjuder till försoning!»

Med hustrun gjordes afskedsstunden kort,
när Kristen Hök ifrån sitt hem drog bort.
Han sade: »Fjärden täckes helt af isen,
jag våren möta vill och sunnanbrisen.»

»I höst är jag som vanligt här igen.»
Det löftet gömde hon i hjärtat, men
hon räknat trenne år med bittra tankar
förrn skonerten på fjärden fällde ankar.

När Kristen kom, hon både log och grät;
hon, hvad han brutit, glömde och förlät.
Han bragte henne mången kostbar gåfva —
att stanna kvar dock ej han hördes
lofva.

Hon talte: »Kristen skåda huru här
det frodas! Rosenranka gafveln klär,
sin refva kring vårt lusthus murgrön virat,
och i hvar blomstersäng det grott och
spirat.»

»Förstod du blott hur ljuf är mödans lön!
En gång du skulle se, när ängen grön
om våren står; för dig jag viste gärna
i skogen vifvans kalkar, sippans stjärna.»

»Din långtur denna gång tog rundlig tid,
som jag förkorta sökt med trägen id.

Jag verkningsdagens möda aldrig skydde,
men fann likväl, att timman långsamt
flydde.»

»Från åkern nu har redan blifvit förd
af hvete och af råg en riklig skörd,
i logen sädeskornen gula glimma,
när slagan går till kvällens sena timma.»

»Och detta år för första gången bär
den rad af fruktträd jag planterat där
jag stod och såg dig ned mot slätten
vandra,
när sist farväl vi tagit af hvarandra.»

Att vid de orden Kristen smärta led
hon skönjde, och likväl hon fåfängt stred,
ty snart hon ensam satt — däruppe kände
han ännu jämt hur marken honom brände.

En tid där kom, när endast några dar
på gården Kristen lät sig hållas kvar.
En tid där kom, när många år hon lade
tillsamman se'n han hemmet gästat hade.

Att Kristen Hök ej mera återkom,
så sade ryktet, som gick bygden om;
men fastän nog hon hört hvad ryktet
sade,
likväl hon väntade — och brådska hade.

Sitt verk på gården ständigt fram hon
dref,
fast ögat skumt och pannan fåråd blef.
Till tjänarna hon stundom hördes vädja:
»En gång skall kanske detta Kristen
glädja.»

Men under vinterdagar mulna, grå,
mot fönsterkarmen stödd hon kunde stå
och låta ögat, matt af tårar, glida
fram öfver frusen fjärd och slätter vida.

»Så långt mitt öga når, har frosten fångs-
lat

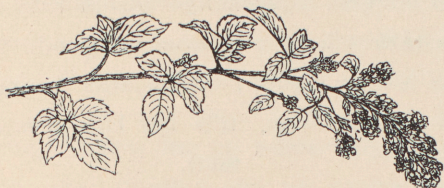
i starka fjättrar både land och haf,
och denna syn mig ofta tryckt och ängs-
lat —

till mods jag är som när bredvid en graf
ett barn för första gången står och ryser
vid tanken på hur bleka slumrarn fryser,
som hvilar under bister vinterkyla
i kistan, hvilken frusna torfvor skyla.

Det hopp, som svek, mig alltför länge
jäktat

och trött jag dignar neder. Efter strid,
där stånd jag höll så länge jag det mäktat,
jag väntar nu på känslans vintertid.
Väl äger denna makt att hjärtat isa,
men skänker äfven svalka, fred och lisa.
När skall jag lugnt se mina blommor
blifva
begrafna alla under famnsdjup drifva?»

Han kom igen en gång, när sabbatsfrid
i bygden rådde — öfver fjärdens spegel
ej någon farkost flög för fulla segel,
ty vinden slumrat in i höstdag blid.
I brokig färgprakt uddens böjda kam,
af ungskog täckt, mot himlen trädde
fram —
där uppe uti purpur björken glödde
och lönnen af sitt guld längs stigen
strödde.

en afmått hälsning endast — djupast tiden
plär märka dem, som stridt för själafriden.

Kring kullens fot sig böjde välkänd stig,
som öfver branten upp till gården förde;
den stigens närhet ljufva hvilan störde
och snart den trötte åter reste sig.

Fast färden uppför kännes mången gång
för den, som vida vandrat, dubbelt lång,
likväl han glömde kvar vid landsvägs-
kanten

sin staf och steg med lätthet uppför
branten.

Han hade brådska, Kristen, denna dag
att uppför buktig stig till målet hinna.
Förgätet var, att förr han plägat finna

i vandring ned mot slätten mest behag.
Hvad nu det var, som gjorde foten lätt,
förvisso själf ej fattade han rätt;
ej visste han, hvad makt hans vilja böjde
så att han hemåt drog, om än det dröjde.

Han vände om, men blott för en sekund
att slättens vidd en välkomsthälsning
skicka,

begynte se'n förundrad kring sig blicka:
»Steg Kristen Hök ej nu på egen grund?»
Där fordom backen lyste röd af ljung,
nu stodo träd, där frukten hängde tung
på böjda grenar; sädesmarker vida,
som skördats r'en, han såg åt hvarje sida.

Ännu en kort minut, ett ögonblick —
på vingad fot han framåt tycktes ila —

där låg hans gård försänkt i söndagshvila
med visthus, lador — allt i bästa skick.
Af barr och kottar tyngdes furans gren,
af gräs och blommor lyste åkerren
och trädgårdssäng, fast hösten redan härjat
i skog och mark, och trädens kronor
färgat.

Och ut där trädde genom gårdens port
en grånad tjänare, som städse trogen
till hvarje möda varit redobogen.
Den gamle nalkades som om han sport
sin herres närhet redan — vandrarn gick
att honom handen bjuda; gubbens blick
han sökte så, den mötte — och den
skydde,
när se'n dess språk i ord den trogne
tydde.

»Välkommen Kristen Hök! Bär vägen hit
vid gården din förbi på långa färden?
Ej lär du nog ha sett dig om i världen
och blifvit mätt på äfventyr och slit?
Här mente man, att du förlorad var —
En enda fanns, som ägde hoppet kvar,
och förn hon gick att uti kyrkmull sofva
att troget vänta dig jag måste lofva.»

»För gäst, som sällan blef häruppe sedd,
är ordnadt redan — gårdens egen herre
den sällan sedda gästen är, dessvärre —
i bästa kammarn hvilobädd står redd
för honom ständigt, fullt vårt visthus är
af spis, som hvarje hungrig fröjda plär,
på träden frukten hänger öfvermogen,
och bäret lyser ännu rödt i skogen.»

»Att hålla allting redo som till fest
hvar dag, hvar timma, så det löfte lydde,
som var mig heligt, mödan ej jag skyd-
de —

»En man ett ord», därvid man står sig bäst.
Välkommen bjuder jag dig än en gång,
fast väntan varit mer än skäligen lång.»
Förstummad Kristen på den gamle hörde,
när denne honom öfver tröskeln förde.

Då, fast för sent, han visste hvad det
var,
som hållit hvilat borta under natten,
som viljan böjt, tills öfver land och vatten
han sökt sig väg — hvart tvifvel funnit
svar:

Han drifvits hem sin skuld att sona där,
men stod nu märkt som trolös gäldenär.

Af bittra tankar aggad, hördes draga
han suckar tunga, men ej högljudt klaga.

»Vill fri du vara, så sönderslit
de länkar och band, som knyta
vid hjärta hjärta, och sök med nit
att kärlekens välde bryta,
ty håller någon du mycket kär,
om fånge eller om fri du är,
förmår du till sist ej skilja,
och dårad, bättre du ej begär
än böja din egen vilja.

Dock kärlek är ljuf, och mildt är tvång
af hand, som smekande leder.
Den blinde blott flyktar gång på gång
från fröjd, som trohet bereder,
ty trogen kärlek är ädelt frö,

som, kastadt bort, får i stoftet dö —
det kunde ha skjutit rötter
och stam med krona, som kunnat strö
sin blomskatt för vandrarns fötter.»

Månget underligt rykte i bygden sig spred
om den hemkomnes öden: Han drifvit
såsom fattigman kring — ja, än upp och
än ned
det på långturen burit; han blifvit
i ett storstadens spelnäste varsnad en
natt,
ibland listiga skälmar förhäxad han satt,
när där öfvades mörksens gärning,
och i vanvettets stund om sin käraste
skatt —
om sin skonert — han kastade tärning.

Men, det sagts, att med skonerten skepps-
brott han led

re'n för längese'n — härom man visste
endast föga. Han själf gaf ej öppet be-
sked

så att lust till att spörja man miste.

Nu satt åter han burgen på gården, sitt
val

bland de stoltaste fartyg han hade. Vid
tal

om seglats det dock ryckt som af smärta
vid hans läppar, ur bröstet en suck sig
stal —

han vid skonerten hängt med sitt hjärta.

Någon gång för en vän blef han med-
delsam

om sitt ströftåg därute i världen,

ty med plöjning och sådd blef det föga
bevändt —
Efter sommardag het hade likväl det
händt,
att man sett huru vatten han burit
till den ranka af rosor, som solglöden
bränt,
och hur vissnade kvistar han skurit.

Med sin farkost flitigt på fjärden han låg,
icke aktande vind eller väder,
och ej sällan det var, som honom man
såg
vandra hemåt med drypande kläder.
Där med Kristen drefs gäck: »Har ånyo
en korg

du af hafsfrun fått — var den stängd
hennes borg?»
och han svarte: »Förledande fager
hon, som fångslat mig är — på min
hjärtesorg
nog hon aktar en gång och mig tager.»

Åt hans svar en och annan i öfvermod
log.

»Det är tryggt på Vårherre att lita»,
sade andra, »vi veta hur hafvet tog
våra fränder, där brotten gå hvita.
Det är syndigt att gyckla om bröllops-
krans,
som man hafsfrun törs bjuda — till brud-
gumsdans

kan en gång hon den dristige tvinga,
och den lycka, som därvid af hädaren
vanns,
torde kanske han akta helt ringa.»

Emot afton en vårdag det stundade. Klar
inför blicken nyss fjärden sig sträckte,
när med ens öfver vattnet dunkelt det

var,

och mot klipporna brottsjön sig bräckte.
När orkanen är lös, seglar mången i kvaf,
som för långt dref i väg på det svekfulla

haf —

Kristen Hök denna gången det gällde —

Han vid middagstid re'n på seglats sig

begaf

och mot synranden kosan han ställde.

Fram på natten hans kantrade farkost
man —

den af ägarn var öfvergifven —
icke långt ifrån fiskarebryggan fann,
dit af hafsströmmen den blifvit drifven,
och sitt offer se'n vågen en majdag klar
ifrån djupets famn emot kullarna bar,
där vid fjärden de resa sig branta,
där i klyftorna vinden suckande far
och där bränningar klipporna kanta.

I sin ljusaste skrud stod bergsuddens
kam,
och sitt blom strödde fruktträd på vägen,
när mot gården sig sorgtåget slingrade
fram,
där den högt var vid branten belägen.

Det var strålande sol, det var doftande
vår,
när den siste af »Hökarna» lades på bår,
när af vännernas lag han blef buren
till de dödas stad — där störtsjön slår
under storm sitt stänk öfver muren.

